

Prológus: Holden

Chrisjen Avasarala meghalt.

Álmában hunyt el a Lunán, négy hónappal korábban. Hosszú, egészséges életet, rövid betegséget, majd egy egészen más emberiséget hagyott ott, mint amelyet eredetileg megismert. A hírcsatornák mind előre rögzített gyászjelentéseket és megemlékezéseket tartottak készenlétben, hogy rögvest kisugározhassák az ezerháromszáz rendszerben, amelynek az emberiség örökébe jutott. A képek alján futó szövegek és szalagcímek mind bombasztikus megfogalmazásokat használtak: *A Föld utolsó királynője* és *Egy zsarnok halála*, meg *Avasarala végső búcsúja*.

Nem számított, mit mondanak, Holdent egyformán fájdalmasan érintették. Lehetetlennek tűnt elképzelni egy olyan világegyetemet, amely nem az apró öregasszony akarata előtt hajol meg. Hiába érkezett meg a hír megerősítése a Laconiára, a lelke mélyén Holden még ezután is hitt benne, hogy Avasarala valahol a maga ingerült és profán módján minden emberi határt túlfeszítve azon erőlködik, hogy újabb töredékfoknyival arrébb terelje a történelmet az ödökléstől. Csaknem egy hónap eltelt

attól a pillanattól fogva, hogy először értesült a hírről, mire Holden először elfogadta, hogy igaz. Chrisjen Avasarala halott.

Am ez még közel sem jelentette azt, hogy végzett a munkájával.

A Földön állami gyászszertartást terveztek a számára, mielőtt Duarte közbeavatkozott. Az az időszak, amíg Avasarala az Egyesült Nemzetek főtitkáraként irányított, kritikuskak bizonyult a történelemben, és mivel nemcsak a bolygóját, hanem az egész emberiség haladását szolgálta, általános és örökre szóló megbecsülést vívott ki magának. A laconiai főkonzul úgy érezte helyesnek és illendőnek, hogy az új birodalom szívében térhessen végső nyugalomra. A temetésre a Laconiai Kormányzóság épületében fog sor kerülni. Emellett emlékművet emelnek majd neki, hogy sose feledhessék el.

Azt a részt, hogy Duarte kivette részét a mérhetetlen földi pusztításból, amely meghatározta Avasarala pályáját, egyszerűen átugrották. A történelmet éppen a győztesek írták át. Holden egészen biztosra vette, hogy ugyan a sajtóközlemények és állami hírcsatornák nem említették, mindenki jól emlékszik rá, hogy annak idején Avasarala és Duarte az ellenkező oldalon álltak. És ha mégsem, Holden egyértelműen emlékezett.

A mauzóleum – Avasarala mauzóleuma, hiszen nem akadt még egy hozzá fogható formátumú személyiség, akivel osztoznia kellett volna rajta – mikronsimaságúra csiszolt fehér kőből épült. A hatalmas ajtókat már bezárták a szertartás végeztével. Az épület északi oldalának középső tábláját Avasarala portréja fedte le. A képet a kőbe vésték bele születésének és halálának dátumával, valamint néhány verssorral együtt, amelyeket Holden nem ismert fel. A pap szószeke köré felállított több száz széknak immár csupán alig felét foglalták el. A birodalom minden sarkából érkeztek emberek, és most, hogy már ideértek, kisebb csoportokba tömörültek azokkal, akiket eleve ismertek. A kripta körüli gyep nem hasonlított a földire, de ugyanazt az ökológiai rést töltötte be, és kellően hasonló módon működött, hogy fűnek lehessen nevezni. Az enyhe szél elég langyosan fúj, hogy kellemes legyen. A palotával a háta mögött Holden szinte azt is elhitethette volna magával, hogy kedvére kiséválhat a palotakert mögötti vadonba, és arrafelé kószálhat, amerre csak akar.

Laconiai katonai szabású ruhát viselt, a kék szöveten kiterjesztett szárnyakkal, amit Duarte a birodalom jelképének választott. A gallérja magas volt és merev. Kidörzsölte Holden nyakának oldalát. A hely, ahol

a birodalmi rangjelzésnek kellett volna lennie, üresen maradt. Az üresség minden jel szerint a tiszteletben álló fogoly szimbóluma lehetett.

– Elmegy a fogadásra, uram? – érdeklődött egy ór.

Holden elmerengett azon, pontosan hogyan nézne ki a következmények ágrajza, amikor nemet mond. Hogy szabad emberként dönt, és visszautasítja a palota vendégszeretét. Bármiképp reagálnának is, biztosra vette, hogy begyakorolták és elpróbálták. És valószínűleg nem élvezné.

– Csak egy percet kérek még – felelte Holden. – Szeretnék... – Tétován a sírbolt felé intett, mintha a halál elkerülhetetlensége általános felmentésként szolgált volna. Emlékeztető, hogy minden, ember alkotta szabály ideiglenes.

– Természetesen, uram – válaszolta az ór, és újra beleolvadt a tömegbe. Holden azonban egyáltalán nem érezte úgy, hogy szabad lenne. *Szabad mozgásában diszkréten korlátozott.* Ennél többen nem reménykedhetett.

Az egyik nő egyedül állt a mauzóleum talapzatánál, és Avasarala arcképét bámulta. Ragyogó kék szárit viselt, amely éppen elég közel állt a laconiai színekhez, hogy udvariasnak hasson, és kellőképp eltért attól, hogy tökéletesen egyértelművé tegye: nem őszinte az udvariasság. Még ha nem lett volna is nagyanyja szakasztott mása, a visszafogottan durva „bassza meg”-ről rögtön rá lehetett ismerni. Holden odaballagott hozzá.

A bőre sötétebb volt Avasaraláénál, de a szeme formája, amikor rápillantott Holdenre, és keskeny mosolya ismerősnek hatott.

– Részvétem – szólalt meg Holden.

– Köszönöm.

– Még nem mutattak be minket egymásnak. A nevem...

– James Holden – mondta a nő. – Tudom, kicsoda. Nagy időnként mesélt magáról.

– Ó. Nos, bizonyára érdekesítő lehetett. Nem mindig úgy látta a dolgokat, ahogyan én.

– Valóban nem. Kajri vagyok. Ő Kikinek hívott.

– Bámulatos asszony volt.

Két hosszú lélegzetvételnyi ideig mindketten elhallgattak. A szél zászólóként lebegtette Kajri szájijának szövetét. Holden már épp ellépett volna, amikor a nő ismét megszólalt.

– Utálta volna ezt – jegyezte meg. – Bevonszolják az ellenségei táborába, hogy ünnepeljék most, hogy már nem rúghatja szét a töküket.

Kisajátítják, amint nem tud visszaütni. Egy egész bolygót el lehetne látni energiával, ha most egy turbinát kötnének rá. Annyira sebesen forog a sírjában.

Holden hümmögött egyet, amit akár egyetértésnek is lehetett venni.

Kajri vállat vont.

– Vagy talán mégsem. Lehet, hogy egyszerűen viccesnek gondolta volna. Nála sosem lehettem biztos a dolgomban.

– Sokkal tartoztam neki – vette át a szót Holden. – Az adott pillanatban nem mindig ismertem fel, de amit tehetett, megtett azért, hogy segítsen nekem. Sosem nyílt alkalmam rá, hogy megköszönjem ezt neki. Vagyis... azt hiszem, mégis, csak nem éltem vele. Ha tehetek bármit önért vagy a családjáért...

– Nekem úgy tűnik, nincs abban a helyzetben, hogy szívességet tegyen másoknak, Holden kapitány.

Holden hátrapillantott a palotára.

– Hát igen, mostanában nem igazán vagyok a topon. Ennek ellenére el szerettem volna mondani.

– Méltányolom, hogy így érez – válaszolta Kajri. – És az alapján, amit hallottam, mintha sikerült volna némi befolyást is szereznie? A fogoly, akire odafigyel a császár.

– Ezt nem tudhatom. Rengeteget beszélek, de hogy valaki odafigyel-e rám, arról fogalmam sincs. Kivéve a biztonsági egységet. Úgy sejtem, ők mindenkire odafigyelnek.

Kajri magában kuncogott ezen, méghozzá barátságosabban, együttérzőbben, mint Holden várta volna.

– Nem könnyű, ha az ember az élete egyetlen darabkáját sem tarthatja meg kizárólag magának. Magam is abban a tudatban nőtem fel, hogy minden szavamat ellenőrzik, katalogizálják, iktatják, és felméri, milyen mértékben kompromittálhatnak engem és a családomat. A titkos szolgálat archívumában valahol megvan a feljegyzés minden menstruációmról.

– Miatta? – kérdezte Holden, és a sír felé biccentett.

– Miatta. Ugyanakkor ellátott a szükséges eszközökkel is, hogy elviseljem. Megtanított minket, hogy mindent, ami szégyenletes az életünkben, fegyverként használjunk azok megalázására, akik lealacsonyítanak minket. Ez a titok, tudja.

– Mi a titok?

Kajri elmosolyodott.

– Még a felettünk hatalommal bírók is gyengék. Szarnak, véreznek, és amiatt aggódnak, hogy a gyerekeik talán már nem szeretik őket. Szégyellik az ostobaságokat, amiket fiatalon csináltak, és amikről mindenki más megfeledkezett már. Ezért aztán sebezhetők. Mindannyian a minket körülvevőkkel határozzuk meg önmagunkat, mert mi efféle majmok vagyunk. Nem tudunk felülemelkedni ezen. Így amikor figyelnek minket, hatalmat adnak a kezünkbe, hogy őket is megváltoztassuk.

– És ő ezt tanította meg magának?

– Igen – felelte Kajri. – De nem tudott róla.

Mintegy igazolásképp, az egyik ór megindult feléjük, majd tiszteletteljes távolságban megállt, amíg biztosra nem vehette, hogy észrevették, aztán elegendő időt hagyott nekik, hogy kimondják, amibe belekezdtek, és csak ezután lépett közelebb. Kajri odafordult hozzá, kérdően felvonta a szemöldökét.

– A fogadás húsz perc múlva kezdődik, asszonyom – közölte az ór. – A főkonzul kifejezett reményét fejezte ki, hogy megismerkedhet önnel.

– Álmodni se mernék róla, hogy csalódást okozzak neki – felelte Kajri azzal a fajta mosollyal, amihez hasonlót Holden már látott valaki más ajkán. Holden odanyújtotta a karját, és Kajri elfogadta. Miközben elsetáltak, Holden a sír és a rajta álló felirat felé biccentett. HA TÚL HALÁLON VAN ÉLET, OTT KERESLEK. HA NINCS, AKKOR IS.

– Érdekes idézet – jegyezte meg. – Úgy érzem, fel kellene ismernem. Ki írta?

– Nem tudom – válaszolta Kajri. – Nekünk csak annyit mondott, hogy ez kerüljön a sírjára. Azt nem árulta el, honnan van.

Mindenki, aki valakinek számított, eljött a Laconiára. Ez több szinten is igaz volt. Duarte tervét, hogy az emberiség központját a Sol-rendszerből a saját birodalma szívébe helyezze át, oly mérvű együttműködés és egyetértés fogadta, amely eleinte megdöbbenette Holdent, később pedig az emberiségben mint fajban való enyhe csalódás maradandó érzetét hagyta maga után. A legrangosabb tudományos kutatóintézetek mind a Laconiára költöztették a központjukat. Négy különböző ballet-társulat hagyott fel az évszázados rivalizálással, hogy ugyanabban a Laconiai Művészeti Intézetben működjenek tovább. Híresség és tu-

dósok rohantak elfoglalni a főváros új, fejedelmi, államilag támogatott birtokait. Már filmeket forgattak ott. A kultúra puha hatalma készen állt a kozmetikázásra azzal, hogy Duarte főkonzul, valamint a Laconia állandóságának megnyugtató üzeneteivel árássza el a hálózatokat és a hírcsatornákat.

Cégek is odatelepültek. Duarte már korábban azonnal igénybe vehető bankokat és irodatómböket építtetett. A Bolygótársulás többé nem Carrie Fisket jelentette egy koszos kis irodában a Medina Állomáson, hanem egy katedrális a főváros kellős közepén, egy hangárnál is tágasabb előcsarnokkal és látszólag a végtelenbe nyúló, színes ólomüveg ablakokkal. A Szállítószövetség központi hatósága is ott működött egy kevésbé impozáns épületben, kevesebb komforttal, hogy mind fizikailag, mind társadalmilag egyértelműen megmutatkozzon, ki a kegyelt, és ki áll megrovás alatt. Holden mindezt a Kormányzóságról figyelte, amely az otthona és a börtöne is volt egyben, és ezért úgy érezte, mintha egy szigeten élne.

A város határain belül Laconia tisztább, újabb, tündöklőbb és szabályozottabb volt a legtöbb úrállomásnál, ahol Holden valaha járt. Azokon túl olyan vadon burjánzott, amihez foghatót legfeljebb mesekönyvekben látott. Őserdők és idegen romok, amelyeknek megzabolázásához és felderítéséhez nemzedékek kellene. Holden mindenféle mendemondákat és pletykákat hallott arról, hogy a megmaradt szerkezeteket akadozó életre keltették a protomolekulával folytatott kezdeti munka során: úrhajónyi fúróférgeket, kutyaszerű javítódrónokat, amelyek nem tettek különbséget gépek és élő testek között, piezoelektromos hatású kristálybarlangokat, amelyek zenével és bénító szédüléssel járó hallucinációkat váltottak ki. Miközben a főváros lassanként az emberiség egészével jelentett egyet, a körötte lévő bolygó idegen maradt. A mélységes megszokottság szigete a még-nem-értjük tengerében. Bizonyos értelemben megnyugtatóan hatott, hogy Duarténak istencsászári hatalma dacára nem sikerült néhány évtized alatt mindent elérnie.

Másrésről rémisztőnek tűnt.

A fogadócsarnok grandiózusnak mutatkozott, ám nem pazarlóan. Ha Laconiát Duarte képére építették, akkor egyfajta furcsa személyes visszafogottság szála futott végig a főkonzul lelkében. Bármennyire hatalmas volt a város, bármily lenyűgözőek Duarte törekvései, fejedelmi rezidenciáját és otthonát nem lehetett hivalkodónak, de még különösebben díszesnek se mondani. A bálterem csupa letisztult vonalával és semleges

árnyalataival oly módon törekedett az eleganciára, hogy nem számított különösebben, mit gondolnak róla. Itt-ott szófákat és székeket helyeztek el, úgy, hogy bárki átrendezhesse azokat. Katonai egyenruhás fiatalok borral és fűszeres teával teli poharakat hordoztak körbe a tálcákon. Duarte úgy alakította, hogy körülötte minden olyannak tűnjön, mint amit nem pusztán a hatalom, hanem a magabiztosság szült. Úgyes trükknek bizonyult, mert Holden hiába látott át rajta, még utána is működött.

Holden elfogadott egy pohár bort egy fiatal nőtől, és keresztülsétált a nyüzsgő társaságon. Néhányukat azonnal felismerte. Carrie Fiscket a Bolygótársulástól, aki egy hosszú asztal fejénél ült, ahol fél tucat kolónia kormányzója vetélkedett, hogy ki nevet elsőként a nő viccein. Thorne Chaót, a Bara Gaonról sugárzott legnépszerűbb hírműsor arcát. Emil-Michelle Lit a hömpölygő zöld estélyiben, amely a jellegzetes viselkedésének számított, amikor nem valamilyen filmben szerepelt. És minden arcra, amelyhez Holden nevet tudott kapcsolni, jutott még vagy tucat, akit mintha valahol már látott volna.

Átvágott az udvarias mosolyok és az őt ismerősként üdvözlő biccentések ritkás társasági kódén, miközben szóba elegyedni senki sem óhajtott vele. Azért jött el, mert Duarte itt akarta látni, ugyanakkor a főkonzul kezét keresők és az állam legismertebb bűnözőjéhez dörgölözve Duarte rosszallását kockáztatni hajlandók halmazai kevés átfedést mutattak.

Ám mégis akadtak ilyenek.

– Nem vagyok elég részeg ehhez.

A Szállítószövetség elnöke, Camina Dobos támaszkodott az egyik állóasztalra, ujjait egy pohár köré fonva. Arca az életben idősebbnek látszott. Holden tisztábban látta a szarkalábakat a nő szeme körül és a ráncokat a szája sarkában, amikor nem kamera, képernyő és több milliárd kilométer választotta el őket. Dobos parányit odébb csusszant, helyet szorított neki az asztalnál, Holden pedig elfogadta a meghívást.

– Fogalmam sincs, mennyire kellene részegnek lenni ehhez – jegyezte meg. – Totálisan kiütöttek? Hóbörgő részegnek? Sarokban sírdogáló részegnek?

– Te még csak pityókásnak sem tűnsz.

– Nem is vagyok. Manapság nem nagyon iszom alkoholt.

– Hogy mindig ésnél legyél?

– És a gyomromnak sem tesz jót.

Dobos elmosolyodott, és köhécselve felnevetett.

– Az emberek közé engedték a köztiszteletben álló foglyot. Arra kell gondolnom, hogy már nem lehetsz annyira fontos nekik. Már az utolsó cseppet is kipréselték belőled?

Ahogy mondta, akár két régi kolléga közötti évődés is lehetett volna, akik együtt veszítették el a hatalmukat, és a politikai elfogadhatóság alkonyzónájában éltek. Vagy lehetett valami több is. Esetleg így kérdezett rá, kikényszerítették-e már Holdenből, hogy elárulja a medinai földalatti mozgalmat. Hogy rászánták-e már magukat, hogy megtörjék. Dobos ugyanúgy tudta, mint Holden, hogy ki hallgatja ki a beszélgetésüket, még itt is.

– Amennyit tudtam, segítettem az idegen fenyegetés problémájával kapcsolatban. Bármi mást kérdezne is tőlem, minden válaszom elavult lenne. És én azt feltételezem, hogy azért vagyok most itt, mert Duarte hasznosnak véli a jelenléteimet.

– Csak a bolhaciklus része.

– Cirkusz – javította ki Holden. Aztán Dobos arckifejezését látva hozzátette. – Nyilván bolhacirkuszra gondoltál.

– Persze – felelte a nő.

– Na és veled mi a helyzet? Hogy halad a Szállítószövetség leépítése?

Dobos szeme felcsillant, szája szélesebb mosolyra húzódott. Tökéletes hírcsatornai hangon válaszolt, határozottan, barátságosan és hamisan, akár egy házaló ügynök.

– Rendkívül elégedett vagyok a zökkenőmentes átmenettel, ami után a laconiai hatóság és a Bolygótársulás teljesebben felügyelheti a tevékenységet. Arra törekszünk, hogy megtartsunk minden jól bevált régi gyakorlatot, és modernizáljunk és beépítsünk minden olyan újabb eljárást, amelyik segít megszabadulni a sallangoktól. Sikeresen fenntartottuk, sőt növeltük is az árucseré hatékonyságát a biztonság veszélyeztetése nélkül, amelyet az emberiség átfogóbb sorsa megkövetel.

– Ennyire rossz a helyzet?

– Nem kellene nyafognom. Lehetne rosszabb is. Amíg engedelmes kis katona maradok, és Duarte úgy gondolja, hogy hasznomat veheti Saba előcsalogatásában, nem fogom cellában végezni.

Moraj támadt a főbejáratnál, a társaság pedig felbolydult. A bálteremben mindenki figyelme egy irányba fordult, akár a mágnes felé rendeződő vasreszelék. Holdennek nem kellett odanéznie, hogy tudja, Winston Duarte érkezett meg, mégis odakapta a tekintetét.

Duarte egyenruhája alig különbözött Holdenétól. Ugyanazt a nyájas nyugalmat lehetett felfedezni az arcán, amely látszólag mindenhová elkísérte. A biztonsági csapata viszont jóval feltűnőbb volt, mint a Holdenre ráállított megfigyelők. Két tagbaszakadt ór vigyázta őt oldalfegyverrel felszerelve, a szemük beültetett technológiától vibrált. Cortazár szintén vele érkezett, de félrehúzódott, akár egy kamasz, akit a játékától ráncigáltak el a családi vacsorára. A tényleges kamasz – Duarte lánya, Teresa – az apja oldalán lépdelt, mint valami árnyék.

Carrie Fisk odasietett Duartéhoz, magára hagyta kormányzói klikkjét, és megrázta a főkonzul kezét. Néhány szót váltottak még, mielőtt Fisk odafordult Teresához, és a lánnyal is kezét fogott. Lassanként kisebb tömeg gyűlt Fisk mögé, ahogy az emberek diszkrétan igyekeztek közelebb férkőzni, hogy találkozhassanak a nagy emberrel.

– Félelmetes egy szemétláda, nem igaz? – jegyezte meg Dobos.

Holden mordult egyet. Fogalma sem volt, miről beszél a nő. Talán az zavarta, hogy mindenkit ennyire rászoktattak a hajbókolásra. Ez bőségesen elég lett volna. De az is lehet, hogy Dobos észrevett valamit abból, amit Holden is: a vibráló szemeket, a gyöngyházfényű árnyat a bőre alatt. Holdennél többször senki sem látta működés közben a protomolekulát, aki nem Cortazár laboratóriumában dolgozott. Talán ez lehetett a magyarázata, hogy Duarte kezelésének mellékhatásai jóval nyilvánvalóbbnak tűntek neki.

Rájött, hogy bámul. Mi több, észrevette, hogy mindenki bámul, és ő a figyelmük nyomásának engedett. Megint Dobosra nézett, tudatosan kényszerítette magát, hogy elfordítsa a fejét. Nehezebben ment, mint beismerte volna.

Szerette volna megkérdezni, van-e hír a földalatti mozgalomról, hogy vajon Duarte uralma éppoly elkerülhetetlennek tűnt-e odakint az új mérhetetlen vákuumában, mint itt, az otthonában.

– Van hír a földalatti mozgalomról? – kérdezte.

– Mindig lesznek elégedetlenkedők – felelte Dobos az értelmetlen és a sokatmondó közt egyensúlyozva. – Na és veled mi van? Hogy tölti napjait a híres James Holden kapitány? Bulikba jár? Tehetetlen dühében láncait csörgeti?

– Dehogy. Csak a terveimet szövögetem, és az alkalmas pillanatot várom, hogy lesújthassak – válaszolta Holden. Mindketten szélesen elmosolyodtak, mintha csak viccelt volna.

Első fejezet: Elvi

A világmindenség mindig furcsább, mint gondolnánk.

Egyetemistaként ez volt a kedvenc mondása az egyik tanárától. Ehrlich professzor, az ősz szakállú, mogorva német öregember, aki mindig a kerti törpéket juttatta Elvi eszébe, ezt ismételte, valahányszor valakit meglepett a laboratóriumi vizsgaeredménye. Akkoriban Elvi jóformán közhelyesen igaznak érezte a mondást. A világmindenség természetesen váratlan meglepetésekkel szolgált.

Ehrlich professzor mostanra szinte bizonyosan meghalt. Amikor Elvi a húszas évei elején járt, a férfi lassanként annak határához ért, amit az öregedéskésleltető technológiákkal akkoriban elérni lehetett. Elvi lánya most idősebb volt annál. De ha a professzor mégis élne, Elvi hosszú és szívből jövő bocsánatkérő üzenetet küldött volna neki.

A világmindenség nem egyszerűen furcsábbnak bizonyult, mint az ember hitte; minden képzeletet felülmúlóan furcsa volt. Minden új csoda, bármennyire meghökkentőnek tűnt is, csupán egy még döbbenetesebb későbbi felfedezés megalapozásaként szolgált. A világmindenség

és annak folyamatosan alakuló meghatározása, hogy mi tekinthető furcsának, már csak így működik. Az idegen életnek hitt felfedezés, amikor a Phoebén megtalálták a protomolekulát, alapjaiban rázta meg az emberiséget, és valamiképp kevésbé tűnt nyugtalanítónak, mint amikor rájöttek, hogy a protomolekula nem valamiféle idegen lény, hanem egy idegen faj szerszáma. Az ő – úgymond – franciakulcsuk, épp csak ez a franciakulcs az Eros teljes aszteroidaállomását alakította át úrhajóvá, eltérítette fejlődési pályájáról a Vénuszt, megalkotta a gyűrűkaput, és annak másik oldalán hirtelen ezerháromszáz világhoz nyitott utat.

A világmindenség mindig furcsább, mint gondolnánk. Rohadtul igaz, professzor úr.

– Az ott – szólalt meg a férje, Fayeze –, az micsoda?

Elvi hajójának, a *Sólyom*nak a hídján álltak. Azon a hajón, amelyet a Laconiai Birodalom adott neki. Az előttük lévő képernyőt lassanként a mindenki által *a tárgynak* nevezett valami töltötte be. Égítést volt, valamivel nagyobb volt a Jupiternél, és csaknem átlátszó, akár egy kissé zöldes árnyalatú, gigászi kristálygömb. Az Adro-rendszerben található egyetlen szerkezet.

– A passzív színeképelemzés szerint csaknem teljesen szénből áll – közölte Travon Barrish, és még csak fel sem pillantott a munkamonitorjéről, ahogy a képernyőn legördültek az adatok. Ő volt a csapat anyagtudósa, és a mindent leginkább szó szerint értelmező személy, akivel Elvi valaha találkozott. Természetes, hogy tényszerű választ adott Fayeze kérdésére. Elvi tudta, hogy a férje nem efelől érdeklődött. Arra lett volna kíváncsi: *Az miért ilyen?*

– Sűrű csipkészetbe tömörítve – tette hozzá Jen Lively, a csapat fizikusa. – Vagyis...

Elhallgatott, és Elvi fejezte be a mondatot:

– Egy gyémánt.

Hétéves korában Elvi Okoye visszatért Nigériába az édesanyjával, amikor a dédnagynénje, akivel Elvi sosem találkozott, meghalt. Amíg az édesanyja a temetés előkészületeit intézte, Elvi a házban bókászott. Egyfajta játékot csinált belőle, hogy mennyire tudja elképzelni a halott asszonyt az alapján, hogy a hátrahagyott tárgyakat szemügyre veszi. Az ágy melletti egyik polcon egy sötét bőrű, fakó szemű, mosolygós fiatalember képe állt, aki a dédnagynéni férje lehetett, vagy a testvére, vagy a fia. A parányi fürdőszobában, az olcsó szappanok és arclemosók

elszórt tasakjai között titokzatos zöld folyadékkal töltött kristályüvegcsét talált. Parfüm lehetett? Méreg? Anélkül, hogy magát a nőt ismerte volna, az utána megmaradt tárgyak mind fantasztikusnak és hívogatónak hatottak.

Hosszú évekkal később, miközben a száját öblögette, az illat előhívott egy emléket, és Elvi rájött, hogy az üvegben lévő zöld folyadék szinte bizonyosan szájvíz lehetett. Egy rejtély megoldódott, ám új kérdések merültek fel. Miért tartotta a szájvizet egy ennyire gyönyörű üvegben ahelyett, hogy az újrahaznosítható tasakban hagyta volna, amiben árulták? Eredetileg honnan származhatott az üveg? Vajon szájvízként használta, vagy a folyadék talán valamiféle titkos funkciót látott el, amire Elvi még sosem gondolt? Az öregasszony nélkül, aki mindezt elmagyarázhatta volna, mindez örökre rejtély marad. Bizonyos dolgokat kizárólag kontextusban lehetett megérteni.

A képernyőn egyetlen, kissé zöldes, géppel csiszolthoz hasonlóan sima felületű gyémánt keringett egy fakuló, fehér törpecsillag körül. Más bolygó nem volt a naprendszerben. Egy metszett kristályüvegni szájvíz, körötte olcsó szappan egy koszos fürdőszobai polcon. Fayezenk igazra volt. Egyedül az a kérdés számított, *miért*, de aki tudta, mind halott volt. Egyedül Ehrlich professzor válasza maradt neki.

A *Sólyom*ot kifejezetten Duarte főkonzul kérésére tervezték kifejezetten Elvi számára, és egyetlen feladatot teljesített: meglátogatni a kapuhálózat „halott rendszereit”, és kideríteni, elárulnak-e bármit is a névtelen ellenségről, amely elpusztította a protomolekula megalkotóinak civilizációját, vagy a furcsa, anyagtalán lövedékekről, amiket a lény – vagy entitás, vagy bármiféle névvel lehetett is illetni egy extradimenziós alokális előzményt – hátrahagyott.

A *Sólyom* eddig három ilyen rendszerben járt. Minden alkalommal el-
 ámultak. Elvinek nem tetszett a „halott rendszer” kifejezés. Az emberek azért kezdték így emlegetni ezeket, mert nem lehetett az élet fenntartására alkalmas bolygót találni bennük. Elvi bosszantónak és leegyszerűsítőnek találta a besorolást. Igen, valóban nem maradhatott fenn olyan életforma egy fehér törpe körül keringő, Jupiter méretű gyémánton, amit megérthettek. Ugyanakkor olyan természetes folyamatot sem lehetett elképzelni, amely magyarázatot adhatott egy efféle tárgyra. Valaki készítette. Ez olyan nagyságrendű mérnöki munkát jelentett, amit a szó kevésbé átvitt értelmében gigászoknak lehetett nevezni. Egyformán keltett

áhitatot és félelmet. Attól, hogy egyszerűen „halottnak” tudták be, csupán mert nem nőttek rajta növények, úgy lehetett érezni, hogy a borzongás felülkerekedett a csodálaton.

– Mindent eltakarítottak – állapította meg Faye. A naprendszerrel teleszkóppal és radarral készített képeket pörgette végig. – Még üstökösöveget sem találni a csillagtól egészen egy fényévnyi távolságig. Fogták az egész naprendszer utolsó porszemnyi anyagát, szénné alakították, és egy rohadt gyémántot préseltek belőle.

– Az emberek régebben gyémántot ajándékoztak, mielőtt megkérték valaki kezét – jegyezte meg Jen. – Lehet, valaki biztosra akart menni, hogy ne utasítsák vissza.

Travon felkapta a fejét a konzoljáról, és másodpercekig pislogva nézte Jent. A szavak mereven szó szerinti értelmezése azzal járt együtt, hogy vegyileg hiányzott belőle minden, ami bármiféle humorérzékre emlékeztethetett, és Elvi már nemegyszer látta, ahogy Jen nyegle ironizálása teljesen ledermeszti a férfit.

– Nem hiszem... – szólalt meg végül Travon, de Elvi félbeszakította.

– Koncentráljatok a feladatra, emberek! Mindent meg kell tudnunk erről a rendszerről, mielőtt bevetjük a katalizátort, és elkezdjük tönkretenni a dolgokat.

– Vettem, főnök – felelte Faye, és lopva, hogy senki se lássa, rákacsintott.

A csapata többi tagja, az egész birodalom legkiválóbb tudósai és technikusai, akiket maga a főkonzul válogatott ki és helyezett Elvi parancsnoksága alá, visszafordult a monitorjához. A jelenlegi küldetéssel kapcsolatos tudományos kérdésekben Elvi utasításai a birodalmi törvényekkel értek fel. A csapatból soha senki sem vitatkozott vele.

Arról persze nem lehetett megfeledkezni, hogy nem mindenki tartozott a csapatához, és nem mindent tekintettek tudományos kérdésnek.

– Te akarod megmondani neki, hogy eltoljuk a bevetést – kérdezte Faye –, vagy én szóljak?

Elvi egyfajta vágyakozással újra a képernyőre nézett. Valószínűleg szerkezetek lehettek a gyémántban. Olyan nyomok, akár a kifakult tinta egy olvashatatlanra vált iratban, amelyek további útbaigazítást adhatnak a következő rejtély, a következő felfedezés, a következő kimondhatatlan furcsaság felé. Senkinek semmit nem akart mondani. *Szemügyre venni* akart.

– Majd én elintézem – felelte Elvi, és megindult a lifthez.

Mehmet Sagale admirális hegyomlásnyi férfi volt, lapostányér arcában szénfekete szem ült. Küldetésük katonai parancsnokaként többnyire békén hagyta a tudósokat. Viszont amikor valami olyan területet érintett, amelyet a felsőbb parancsai az ő hatásköröként határoztak meg, pontosan olyan kérlelhetetlennek és rendíthetetlennek bizonyult, mint amit hatalmas termete sugallt. Rideg irodájában ülve pedig valamiért mindig úgy lehetett érezni, mintha az ember fenyítésre várna. Mint amikor a puskázó diákot az igazgatóhoz küldik. Elvi utálta, amikor a kérelmező szerepét kellett játszania egy névlegesen a vezetői székbe ültetett katoná előtt. A Laconiai Birodalomban azonban mindig a katonák kerültek a ranglétra tetejére.

– Dr. Okoye – üdvözölte Sagale admirális. Hurkujjaival megdörgölte az orrnyergét, majd a kedvességnek és a leereszkedő bosszankodásnak ugyanazzal az elegyével nézett rá, mint amivel annak idején Elvi meredt a gyerekeire, amikor valami butaságot csináltak. – Siralmasan nagy késésben vagyunk, mint tudja. Azt a parancsot kaptam, hogy...

– Hihetetlen ez a rendszer, Met – vágott a szavába Elvi. A becenevét használni enyhe tiszteletlenségnek számított, de Sagale ennyit még el-tűrt. – Túlságosan hihetetlen ahhoz, hogy türelmetlenségből a szemébe dobjuk. Időt kell szánni rá, hogy alaposan megvizsgáljuk ezt a tárgyat, mielőtt ráereszti a katalizátort, hogy meglássa, felrobban-e valami!

– Okoye őrnagy! – felelte Sagale a katonai rangot használva, hogy nem túl leplezetten emlékeztesse őt a hierarchiában betöltött viszonylagos helyzetükre. – Amint a csapata végzett az előzetes adatok összegyűjtésével, bevetjük a katalizátort, hogy az utasításainknak megfelelően kiderítsük, bír-e hadászati értékkel a rendszer.

– Admirális! – válaszolta Elvi, mivel tudta, hogy amikor ilyen hangulatba kerül, támadó hangnemmél semmire sem lehet menni nála, és ehelyett tiszteletteljes engeszteléssel próbálkozott. – Csupán még egy kis időt szeretnék. Kifelé menet behozhatjuk a lemaradást. Duarte azért adta nekem minden idők leggyorsabb kutatóhajóját, hogy több időt tölthessek a tudománnyal, és kevesebbet az utazással. Pontosán ezt kérem most magától.

Arra emlékeztette Sagalét, hogy közvetlen kapcsolatban állt a főkonzullal, aki kellően nagyra értékelte a munkáját ahhoz, hogy egy hajót építtessen hozzá. *Ez sem túlzottan leplezett figyelmeztetés.*

Sagale hajthatatlan maradt.

– Húsz órája maradt, hogy végezzen az adatgyűjtéssel – válaszolt, és széles hasán összekulcsolta a kezét, mint egy Buddha. – Egy perccel se több. Közölje a csapatával!

– *Pontosan* az ilyen merev gondolkodás miatt lehetetlen megfelelő tudományos munkát végezni a laconiaiak uralma alatt – háborgott Elvi. – Egy egyetem biológia tanszékét kellene vezetnem valahol. Túl öreg vagyok már ahhoz, hogy jól viseljem, amikor parancsokat osztogatnak nekem.

– Egyetértek – válaszolta Faye. – De itt vagyunk.

Fayezzel együtt Elvi lakosztályába vonultak vissza, hogy zuhanyozzanak és gyorsan bekapjanak még valamit, mielőtt Sagale és a rohamosztagosai útnak indították az eleven protomolekula-mintát, azt kockáztatva, hogy megsemmisítenek egy több milliárd éves tárgyi leletet, hogy kiderítsék, kiaknázzható módon robban-e fel.

– Ha nem egy jobb bomba az eredmény, mit érdeklí őket, hogy tönkreteszik-e!

Miközben ezt mondta, dühösen Faye felé pördült, a férfi pedig egy lépést elhátrált tőle. Elvi ráeszmélt, hogy a vacsoratányérját tartja egyik kezében.

– Nem fogom elhajtani – mondta. – Nem szokásom dolgokat hajigálni.

– Volt már rá példa – válaszolta Faye. Ő is megöregedett. Egykor fekete haja mostanra teljesen megőszült, a szeme sarkából nevetőránccok futottak szét. Elvi nem bánta. Tetszett neki, hogy a férfi többet mosolyog, mint ahányszor összevonja a szemöldökét. Most is mosolygott. – Lettek már elhajtva dolgok.

– Én aztán soha... – kezdte Elvi, és azon tűnődött, vajon Faye valóban attól tart-e, hogy tehetetlen dühében nekivágja a tányért, vagy csak cukkolja, hogy oldja a feszültséget. Hiába éltek le egymás mellett évtizedeket, Elvi néha még mindig nem tudta megállapítani, mi jár a férfi fejében.

– Bermudán, közvetlen azután, hogy Ricki elköltözött otthonról, hogy egyetemre járjon, évek óta először mentünk valódi vakációra, te meg...

- Egy csótány volt rajta. Egy csótány mászott a tányéromon!
- Kis híján levitte a fejem, amikor eldobtad.
- Jól van, na, megrémültem – szabadkozott Elvi.

Felkacagott. Fayeze úgy vigyorgott, mintha díjat nyert volna. Vagyis természetesen mindvégig az volt a cél, hogy megnevettesse. Elvi lerakta a tányéért.

– Nézd, tudom, hogy amikor megszereztük a diplománkat, nem egészen az lebegett a szemünk előtt, hogy engedelmesen tisztelegve teljesítjük majd mások parancsait – ismerte el Fayeze. – De most ezt a helyzetet kell elfogadnunk mindaddig, amíg a Laconia van hatalmon. Szóval...

Voltaképp Elvi hibája volt, hogy begyűjtötte őket a Tudományos Igazgatóság. A Laconia többé-kevésbé békén hagyta az embereket. A bolygók önállóan választották meg kormányzóikat és a Bolygótársulásba delegált képviselőiket. Saját törvényeket hozhattak, amennyiben azok nem sértették a birodalmi jogszabályokat. És ellentétben a korábbi diktatúrákkal, úgy tűnt, hogy a Laconiának nem érdeke a felsőoktatás korlátozása. A galaxis egyetemei nagyjából ugyanúgy működtek, mint a hatalomátvétel előtt. Bizonyos esetekben még egy kicsit jobban is.

Elvi azonban elkövette azt a hibát, hogy az emberiség vezető szak tekintélyévé vált a protomolekulát, az azt megalkotó, eltűnt civilizációt és az őket megsemmisítő végzetet illetően. Még jóval fiatalabb korban az Iloszra küldték egy tudományos küldetés részeként, hogy egy idegen bolygó élővilágát kutassa. Exobiológusi szakképzettsége mindaddig elméleti maradt, többnyire a mélytengeri és mélyen a jég alatt tenyésző élőlényekre összpontosított, amelyek alkalmas analógiának tűntek az olyan baktériumokhoz, amelyekre talán az Europa felszíne alatt bukannak.

Végül nem találtak baktériumokat az Európán, viszont megnyílt a kapuhálózat, és az exobiológia egyszerre valós tudománnyá vált, amely ezerháromszáz exobiommal foglalkozhatott. Az Iloszra azért utazott, hogy ott xenogýkokat tanulmányozzon, ehelyett egyenesen beleszaladt egy olyan galaktikus háború tárgyi leleteibe, amelyek régebbiek voltak a saját fájánál. Rögeszméjévé vált a megértés. Nyilvánvalóan. Egy galaxis méretű ház állt előtte, teli lenyűgöző dolgokkal megtöltött szobákkal, és a tulajdonosok évmilliók óta halottak voltak. Szakmai életének hátralévő részét az ő megértésüknek szentelte. Ezért amikor Winston Duarte fel-

kérte, hogy egy csapat élén pontosan ennek a rejtélynek járjon utána, és ehhez kimeríthetetlen forrásokat biztosított, képtelen lett volna nemet mondani.

Akkoriban még kizárólag azt a Laconiát ismerte, amelyet a hírcsatornák mindenki elé tártak. A hihetetlenül erős, katonailag verhetetlen birodalmat, amelyet ugyanakkor nem érdekelt az etnikai tisztogatás és a népiirtás. Még az is előfordulhatott, hogy az emberiség érdekeit tartották szem előtt. Amiatt, hogy elfogadja-e a tudományos kutatásokhoz biztosított pénzt, nem különösebben aggályoskodott. Különösen úgy, hogy más lehetőség nem igazán kínálkozott. Amikor a király azt mondta: *Gyere, és dolgozz nekem*, nem sok kibúvót lehet találni.

A kétségek később kezdték gyötörni, amikor besorozták a hadseregükbe, és megismerte a Laconia lehengerlő technológiai fölényének forrását.

Amikor bemutatták neki a katalizátorokat.

– Vissza kellene mennünk – sürgette Fayeze, amint az utolsó edényeket is leszedte a vacsorájuk után. – Ketyeg az óra.

– Mindjárt indulhatunk. Egy percet kérek – válaszolta Elvi, és megint belépett parányi magánfürdőszobájukba, amelyen osztoztak. Ez is a rangjával járó kiváltságok egyike volt. A mosdókagyló feletti tükörből egy öregasszony nézett vissza rá. A nő tekintetében félelem lappangott amiatt, amire készült.

– Kész vagy már? – kiáltott be Fayeze.

– Menj csak előre! Majd utánad megyek.

– Jesszusom, Elcsi, nem fogod még egyszer meglátogatni azt, ugye? Azt. A katalizátort.

– Nem a te hibád – nyugtatta Fayeze. – Nem te tervezted meg ezt a vizsgálatot.

– Beleegyeztem, hogy felügyelem.

– Édes szívem! Drágám! Életem napsugara. Bárminek nevezzük is nyilvánosan a Laconiát, ha csupaszra vetközteted, diktatúra marad – mutatott rá Fayeze. – Eleve nem volt választásunk.

– Tudom.

– Akkor miért csinálod ezt magaddal? – kérdezte Fayeze.

Elvi nem válaszolt, mivel akkor sem tudta volna elmagyarázni, ha akarta volna.

– Majd utánad megyek.

A katalizátort a *Sólyom* gyomrában tartották bezárva, a cellát szegényített urán vastag rétegei és a galaxis legbonyolultabb Faraday-kalitkája árnyékolta minden oldalról. Nagyon hamar világossá vált, hogy a protomolekula a fénysebességnél gyorsabban kommunikál. Leginkább valamiféle kvantum-összefonódást gyanítottak emögött, de bármilyen mechanizmust használt, a protomolekula legyőzte a lokalitást, akárcsak a gyűrűrendszer, amit létrehozott. Cortazárnak és csapatának évekre telt kiokoskodni, hogyan akadályozhatják meg, hogy a protomolekula egy darabkája önmagával beszélgesse, de évtizedek álltak rendelkezésükre, és végül rátaláltak az anyagok és mezők egy olyan kombinációjára, amelyik rászedte a protomolekula-csomót, hogy elkülönítse magát a maradtól.

Egy csomót. A katalizátort.

Sagale két tengerészgyalogosa őrizte a kamrába vezető ajtót. Nehéz, kék színű motoros páncélt viseltek, amelyik vinnyogott és kattogott, valahányszor megmozdultak. Mindkettőt lángszórával fegyverezték fel. Csupán a biztonság kedvéért.

– Hamarosan használni fogjuk a katalizátort. Szeretném ellenőrizni – mondta Elvi a két ór közti térnek. Hiába kapott katonai rangot, még mindig nehezebb esett kiokoskodni, ki a rangidős tiszt bármely adott helyiségben. Hiányzott belőle az alapkiképzés bevésése és az élethossznyi gyakorlat, amit a laconiaiak adottnak vettek.

– Természetesen, őrnagy – válaszolta a bal oldalon álló. A nő túl fiatalnak tűnt ahhoz, hogy neki legyen magasabb rangja, de a laconiaiak esetében az ilyesmi gyakran előfordult. A többségük túl fiatalnak látszott a tisztségéhez. – Szüksége lesz kíséretre?

– Nem – felelte Elvi. *Nem, ezt mindig egyedül csinálom.*

A fiatal tengerészgyalogos babrált valamit a páncélja csuklóján, és a háta mögött oldalra siklott az ajtó.

– Szóljon, amikor kijönne!

A katalizátor szobája egy négyméteres élhosszúságú kocka volt. Ágy, mosdó, vécé nélkül. Csak kemény fémet és hálós lefolyókat lehetett látni benne. Naponta egyszer oldószerrel árasztották el a szobát, aztán a folyadékot lecsapolták, hogy eléggessék. A laconiaiak rögeszmésen ügyeltek a biológiai védelmi előírásokra a protomolekulával kapcsolatban.

A csomó, azaz a katalizátor egykor egy ötvenes évei végén járó nő volt. A nevét és az okot, amiért kiválasztották, hogy megfertőzzék a protomolekulával, nem tartalmazta a hivatalos nyilvántartás, de Elvi utánanézhett. Ugyanakkor Elvinek nem kellett sokáig szolgálnia a hadseregben, mielőtt tudomást szerzett a Karámról. Arról a helyről, ahová az elítélt bűnözőket zárták, hogy szándékosan megfertőzzék őket, és a birodalom korlátlan készleteket birtokolhasson a protomolekulából, amivel dolgozhat.

Ez a katalizátor azonban különlegesnek számított. Cortazár valamilyen beavatkozásának vagy a nő génjeiben található véletlennek köszönhetően csupán hordozó volt. Megmutatkoztak rajta a fertőzés korai jelei – megváltozott a bőre és a csontvázszerkezete –, de az azóta eltelt hónapokban, hogy áthozták a *Sólyomra*, ezek a változások egyáltalán nem haladtak előre. És nem jutott el a „köpetzombinak” nevezett szakaszba, amikor anyagot felöklendezve igyekezett továbbadni a fertőzést.

Elvi tudta, hogy teljes biztonságban érezheti magát a katalizátorral egy helyiségben, ennek ellenére mégis megborzongott, valahányszor belépett oda.

A fertőzött asszony üres tekintettel meredt rá, és hangtalanul suttogva mozgatta a száját. Leginkább a naponta ismétlődő oldószerfürdő szaga érződött rajta, ám mögötte felsejlett még valami. Az oszló hús halottas-házi bűze.

Mindennaposnak számított, hogy állatokat áldozzanak fel. Patkányokat, galambokat, disznókat. Kutyákat. Csimpánzokat. A biológia mindig is attól a kognitív meghasonlottságtól szenvedett, hogy egyszerre akarta bizonyítani: az ember csupán egy állatfaj a sok közül, miközben azt állította: erkölcsileg különbözik tőlük. Az elfogadhatónak tűnt, hogy egy csimpánzt feláldozzanak a tudomány nevében. Az nem, hogy egy személlyel ugyanezt tegyék.

Kivéve, mint a jelen példa mutatta, amikor mégis.

Lehetséges, hogy a katalizátor beleegyezett. Talán választania kellett eközött és egy másik, borzalmasabb halálnem között. Bármi lett volna is az.

– Sajnálom – monda neki Elvi, ahogy mindannyiszor, amikor belépett a katalizátor kamrájába. – Sajnálom, nem tudtam róla, hogy ezt teszik. Soha nem járultam volna hozzá.

A nő feje lustán előrebukott a nyakán, bólintott, mintha egyetértene.

– Nem fogom elfelejteni, hogy ezt tették magával. Ha valaha egyszer jóvátehetem ezt, ígérem, megteszem.

A nő a padlóhoz nyomta a kezét, mintha felállni készülne, de a karjából hiányzott az erő, az ökle ernyedten kibicsaklott. Csupán reflexből tette. Elvi ezzel nyugtatta magát. Ösztönből. A nő agya eltűnt, vagy legalábbis olyasmivé alakult át, amit nem lehetett ép ésszel agynak mondani. Abban a bőrben valójában senki sem élt. Már nem.

Egykor azonban igen.

Elvi megtörölte a szemét. A világmindenség mindig furcsább volt, mint az ember gondolta volna. Néha csodákkal volt tele. Néha borzal-makkal.

– Nem fogom elfelejteni.